List 42.

NOVICE

Tečaj XLIV.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 20. oktobra 1886.

Obseg: Prezimovanje kokoši. — „Willkommen“ oves. — Imenik gospodarjev, ki so dobili darila za lepo svojo goved na pokrajinski razstavi goveje živine v Kranji 4. oktobra 1886. — Imenik gospodarjev, ki so kupili plemensko goved, nakupljeno z državno podporo. — Živinoreja na Kranjskem. (Dal.) — C. kr. kmetijska družba kranjska. — Kako nam je škodljive in sitne ose z vspehom zatirati. — 74. dborova seja „Matice Slovenske“ 9. oktobra 1886. — Trgovinska in obrtna zbornica. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Prezimovanje kokoši.

Zima se je pričela in kokošineke skrbi svojim ljubčekom pomagati, da škode ne trpé. zlasti če so žlahnega plemena, ki je veliko bolj občutljivo za mraz, kakor naše domače kokoši. Vpraša se toraj: kako je s kokoši ravnati, da zimo mogoče srečno prestojijo?

Najpoprej se mora ozir vzeti na hleve, kjer bi naj prezimovale, kajti to je glavni pogoj za srečen vspeh v tej reči. Hlevi za kokoši pa morajo biti suhi, pa ne prehládni. Uže po leti je suho bivališče pri kokoših potrebno, da nam prospevajo, tem bolje pozimi. Vlažni, zaduhli prostori so povod mnogim boleznim. To velja zlasti z ozirom na žlahtna plemena, kajti naše domače kokoši so zoper takošne nezgode uže dovolj utrjene in privajene, da jim menje škodujejo. To je tudi vzrok, zakaj se kmetovalci branijo tujih žlahnih plemen. Zelo prezirajo druge izvrstne lastnosti pri žlahnih plemenih, ker bolje gledajo na trpežnost svojih domačih kuret. Prostori za kokoši morajo tedaj najprvlje biti suhi in saj toliko gorki, da voda ne zamrzne. Kdor pa hoče, da mu kokoši naj rano nesejo, ta jim mora uže več toplote privoščiti.

Najmanje stane in najbolj ugaja, če kokoši v živinske hleve spravimo, ker jih živinska toplota dovoljno greje. Če to ne kaže, pa tudi posebno zidanih kurnikov ni, tedaj se priredi kaka druga suha čumnata ali „kamra“, kjer se tudi zakuri, ako treba.

Vsakako je skrbeti za sveži, čisti zrak; in če ni premrzlo, spustijo se kokoši na prosti zrak. Nihče ne veruje, kolikor jim to ugaja. Kedar je izredno mrzlo, se pustijo petelini z debelimi grebeni v hlevu, na pr. španijoli, katerim grebeni radi zmrznejo. Če kokoši predolgo pogrešajo čistega zraka in sprehajanja v njem, pogosto zbolijo; vsakako pa dolgo ne nesejo, ne valijo. V tem oziru imajo veliko prednost kraji z milim, suhim podnebjem, ker kokoši hodijo skoro celo zimo na prostem zraku. Tam smemo računati na rana piščeta in splok kokošineki vse lahko in hitro dosežejo, kar drugod veliko truda in skrbi dela. Med žlahnimi plemeni je tudi velik razloček gledé na občutljivost proti mrazu. Za snago v kurnikih moramo po zimi kokošim še bolje skrbeti, kakor poleti, ker se dalje časa v njih nahajajo in več onesnažijo in zrak spridijo. Treba tedaj pogosto snažiti, peska trositi, žaganja ali šote. Dobro je tudi, če jim nastavimo skledice z drobnim peskom ali suho prstjo za kopanje. Še bolje ugaja jim, če so gnojišča pristopna.

Drugo važno vprašanje pa je: treba li po zimi peteline od kokoši prezapreti? Kjer na enega petelina pride več kokoši, prezapiranja ni treba. Ako pa imamo več žlahtnih plemen in za vsako posebnega petelina, kaže pozimi ločiti petelina pri sebi. Zato puščajo nekateri kokošineki žlahne in mirne peteline pri njihovih kokoših.

Ni se bati, da ne bi več petelinov skupaj hotelo biti. Treba jih je le pozno zvečer v dotično čumnato ali kurnik spraviti in bo precej vse mirno. Časih se nahaja med njimi kakov nemirnež in ta se potem prezapre; posebno hudi so petelini Bantami in Malajci.

Naposled je še vprašanje rešiti, kako se ima pozimi perjad krmiti? Kokoši malo hodijo in letajo, zato jim je treba tudi manj hrane. To ne velja le ondi ne, kjer poleti kokošim nič ne dajejo, kakor pašo. Takošnim je treba pozimi več hrane polagati, ker si nje same iskati ne morejo. V kratkih zimskih dnevih je kokošim dvakrat krmiti umestno, namreč zjutraj in zvečer, predno se spat sgravijo. Priporočajo ob zimskih jutrih kokošim dajati kuhanega in še toplega krompirja pomešanega z otrobi, zvečer pa vselej nekaj zrnja, večidel podrešetine z nekoliko turšice, kar jako rade zobljejo. Ko pa jajca nesti začnejo, prenehamo s krompirjem. Daje se le zrnje, zlasti pšenična podrešetina z ajdo in koruzo pomešana. Ječmen je izvrstna hrana kokošim, oves menje sodi, koruza ali turšica velja sploh kot izvrstna zimska hrana.

Vendar samo ali preveč nje ne kaže polagati, ker se kokoši preveč debelijo, osobito Kochin- in Brahmakokoši. Važno je kokošim, če jih na tla ne puščamo, časih položiti mesnih odpadkov ali druge živalske hrane, zlasti pa nekaj zelenjave iz kuhinje. Kdor tako ravna, temu bodo kokoši dobro prezimovale ter njemu na veselje spomladi pričele svoje delovanje!

Po „Der praktische Geflügel-Züchter“.

„Willkommen“ oves.

Poskusili smo tukaj pretečeno pomlad sejati „Willkommen“ oves, kateri se je izvrstno obnesel. Sejali smo ga na različne kraje, v različnem času. Najbolje se je obnesel prvo sejani oves, in sicer dala je kila semena 88½ kil pridelka. Pa tudi kasneje sejani oves dal je bogat pridelek, in sicer stari mernik, čez štirideset mernikov pridelka. Slama tega ovsa je jako debela in visoka. Seje naj se kolikor mogoče zgo daj in zeló redko.

Kdor želi ta oves za prihodnjo setev imeti, naj se oglasi pismeno pri učitelju v Godoviči Hinko Likarji, pošta Hotederšica.

Imenik gospodarjev,

ki so dobili darila za lepo svojo goved na pokrajinski razstavi goveje živine v Kranji dné 4. oktobra 1886.

Dobili so premije:

Za bike izvirnega rodú:

Edvard Urbantschitsch, grajščak Preddvorom,
Simon Jereb iz Spodnjega Bernika,
Anton Burgar iz Hraš,
Franc Kušar iz Drage, in
Jakob Molj iz Voklega.

Za bike domačega rodú:

Edvard Urbantschitsch, grajščak Preddvorom,
Luka Šmid iz Gašteja,
Janez Strupi iz Čirčič,
Janez Bilban iz Toplic, in
Janez Jerala iz Tacena.

Za telice izvirnega rodú:

Tomaž Kapovec iz Visokega in
Lorenc Kavčič iz Medvod.

Za telice domačega rodú:

Matevž Kristan iz Sela, in
Josip Grašič iz Glavnika.

Za krave izvirnega rodú:

Luka Pavlič iz Spodnjega Bernika, in
Janez Kalan iz Škofje Loke.

Za krave domačega rodú:

Janez Vidmar iz Zaloga, in
Anton Jerala iz Hraš.

Za lepe telice dobili so premije, koje je podaril gospod grajščak Edvard Urbantschitsch, ti-le gospodarji iz preddvorske občine:

Mat. Arh iz Mač,
Josip Lombard iz Spodnje Bele in
Janez Zaplotnik iz Št. Jakoba.

Imenik gospodarjev,

ki so kupili plemensko goved, nakupljeno z državno podporo.

Muricodolsko goved dné 23. septembra 1886 v Postojni:

Poddružnica c. kr. kmetijske družbe v Vipavi 2 bika.

Poddružnica c kr. kmetijske družbe v Postojni 2 bika.

Josip Marc iz Planine nad Vipavo,
Anton Trenetič iz Senožeč, in
Leopold Dekleva iz Buj po 1 bika,
Josip Dekleva iz Postojne 3 telice

Belansko goved 2. oktobra 1886. v Lescah:

Anton Trevn iz Jesenic 2 bika,
Andrej Presel iz Lepenc,
Mat. Barle iz Luž,
Mat. Brence iz Poljan,
Franc Legat iz Lesec, in
Tomaž Odar iz Stare Fužine, vsak po enega bika.

Telice so pa kupili:

Janez Wucherer iz Lesec,
Anton Treun iz Jesenic,
Franc Legat iz Lesec, in
Mat. Barle iz Luž.

Živinoreja na Kranjskem.

Spisal Fr. Povše.

(Dalje.)

Pa o tem bi moral toliko v dokaz pisati, da bi prekoračil namen mojega spisa, s katerim želim le pokazati posameznim okrajem naše domovine, da skušajo zboljšati, kar je najnujnišega in potrebnišega.

Nadalje vidimo iz navedene tabele, da odpade na Kranjskem 24·7 odstotkov od svote govedi na vprežno živino, to je, na vole. Najmočnejši je ta odstotek na Dolenjskem z 30·9%, najmanjši pa na Gorenjskem z 19·1%, kjer opravljajo toliko poljska dela, kakor tudi prevožnjo blaga večinoma konji, katerih posebno v okraju radoljškem, po Bohinjskem dokaj redè. Okraj radoliški ima le 9% volov, zato pa največ konj. Na Notranjskem ima okraj ložki največi odstotek volov, to pa tudi odtod prihaja, ker imajo v obloški pokrajini navado, da kupujejo suhe vole iz drugih krajev, katere potem bolje izredijo ter sposobne pripravijo za tržaške mesarje, ki v ta okraj pogostoma prihajajo kupovat vole za mesnice. Tudi je v tej pokrajini dokaj volov potrebnih za izvožnjo obilnega lesa iz ondotnih gozdov do železnice.

Iz tretje rubrike pa zamoremo razvideti, da se Kranjska močno peča z odrejevanjem mlade živine, ker od skupnega števila govedi odpade 36·3% na mlado živino. Najbolj se pečajo z odrejevanjem mlade živine sledeči okraji; Vrhnika z 84%, Kranjska gora z 47%, Ribnica z 43%, Trebno z 40%, Brdo z 39%, Litija z 39%, Kamnik z 38%. Kranj z 38%, Loka z 38%. Izredno močna je tedaj spodreja mlade živine v vrhniškem okraju, kjer boljši gospodarji večinoma vsa teleta privežejo za spodrejo in tudi še celó dokupujejo od drugih krajev mlado živino za nadaljno odrejo. Razkazanih je 105 mladih voličev na vsakih 100 doraslih ali vprežnih volov. Sploh se naša dežela v odrejevanji volov odlikuje, vsaj pa tudi naši sosedje v Primorskem vedó za to in so naši najboljši kupci za vole, katerih ondot doma posebno nekateri okraji kaj malo izpodrejajo, kakor nam morejo to spričati sledeče statistične številke: okraj tominski ima od skupnega števila govedi le 4·8% volov, okraj bovški celó le 0·27%, kanalski 19%. Sežana 28%. Prav tako je od skupnega števila govedi mlade živine, na priliko v okraju ajdovskem 18%, goriškem 13%, Sežani 10%, bovškem 20%.

Dokaj se pečajo z izpodrejevanjem volov še sledeči okraji: Zatičina, Ribnica, Lašče z blizo enako množino, kakor vrhniški okraj (nad 100%), brdski z 79%, Litija z 67%, prav tako Trebno in Mokronog; Kranjska gora in Tržič z 62%, Senožeče z 61%, Radeče z 57%, Postojna z 52%, Kamnik z 50%, Loka z 47%, Lož z 45, Radolica z 43% Kočevje z 41% itd.

Nekoliko manjše je število mladih krav ali telic, katerih je 33% od skupne svote govedi. Najbolj se še pečajo z izpodrejevanjem telic — krav okraji: Vrhnika z 105, Kranjska gora z 48%, Lašče z 40%, Ribnica z 40, Radeče z 40%, Mokronog z 39%, Litija z 37%, Krško z 38%, Trebno z 38%, Rudolfovo z 36%, Brdo z 36%, najmanj pa okraji: Lož z 22%, Postojna z 20%, Bistrica z 16%.

Prav iz teh številk pa moremo sledeče izvajati in spoznavati, koliko govedi (mladih volov in krav) more naša dežela vsako leto oddati ptujim kupcem.

(Dalje prihodnjič.)

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Seja glavnega odbora dné 3. oktobra 1886.

Seji predseduje družbeni predsednik gosp. Gustav grof Thurn, navzoči so pa gosp. Josip Fridr. Seunig, družbeni podpredsednik in odborniki gg.: Kastelic, Lenarčič, Povše, Robič, Wurzbach, Witschl in tajnik Gustav Pirc.

Gospod predsednik grof Thurn javi zbranemu odboru, da je zastopal c. kr. kmetijsko družbo pri letošnjem zborovanji kranjsko-primorskega gozdarskega društva ter da je pri omenjenem zborovanji naglašal važnost gozdarstva za splošno deželno kulturo, ter prosil, na to delati, da se godi izvrševanje gozdnih postav kolikor moč na malo oviro poljedelstvu.

Vsled nekega privatnega vprašanja sklene se, diplomsko takso na vsaki način zahtevati, ker je plačevanje te takse po pravilih določeno.

Zahteva glavnega odbornika gosp. J. Lenarčiča, da se razjasni razmera, v katerem stoji družba sè založništvom „Kmetovalca“, dovede glavni odbor do tega, da prevzame celo reč v pretresavanje odsek za splošne reči.

Odseku za splošne reči naroča se poročati v prihodnji seji o razredbi prostorov na podkovski šoli ter v razmerah na živinozdravnišnici.

Predlog glavnega odbornika g. Lenarčiča, da se prosi deželni odbor, na to delati, da omeji ali pa popolnem odpravi čas, v katerem ni dovoljeno, divje golobe streljati, oddá se v poročanje odseku za splošne stvari.

Vodja R. Dolenc ponudi glavnemu odboru v založništvo svoj rokopis o sadjarstvu. Stvar izroči se v poročanje odseku za sadjarstvo.

Dovoli se J. Maurerju iz Plešiče, da plača svoj dolg kmetijske družbe takoj brez napovedbe nazaj.

Odbor za obdelovanje močvirja javi, da je nameravana enketa za nedoločeni čas preložena.

Vis. c. kr. deželna vlada želi imeti mnenje glavnega odbora o programu in o stroških tečajev za požlahnjevanje trt, ki jih misli napraviti v krajih, kjer se uže nahaja trtna uš.

Občini Želimlje ne usliši se njena prošnja za podporo sadjarstva.

Tajnik Gustav Pirc poroča, da je glavni odbor zastopal pri javni izkušnji učencev na vinarski šoli na Slapu č. gospod vipavski dekan Erjavec.

Na novo je v družbo sprejet gospod Ignacij Fock, milar in posestnik v Kranji.

Podučne stvari.

Kako nam je škodljive in sitne ose z vspehom zatirati.

Gotovo vsakdo pozna te črne, rumeno-obročaste krepke mrežokrilke, katere se deloma ob ropu drugih manjših mrčesov, osobito čebel in muh živé. Pred vsem so jim pa v posebno slast sladke stvari, kakor: med, dozorelo grozdje, fine sladke hruške, sočne breskve in okusne slive, katere dostokrat grdo oglodajo in izpijó tako, da same kožice in olupki ostanejo. Tudi jabolka sladkih sort in vrst niso pred njimi varna. Škoda, katero obilna množica osá na žlahtnem grozdji in finih sadnih sortah napravlja, more čestokrat za vinogradnika in domačega sadjerejca prav občutna in pomenljiva biti. Kot nameček vsemu temu so pač ose človeku tudi s svojim strupenim pikom prave nadležnice, s katerim morejo mu celó osodepolne postati. Narodni pregovor je: „Strup devetih sršenov enak je onemu enega gada.“

Ose sploh, posebno pa sršeni (največji med osami) napravijo med našimi velikimi dobrotniki in prijatelji, koristnimi in pridnimi čebelicami, preobčutne škode, ker so jim te (čebelice) v posebno slast in jih ose dostakrat prav ogromno število pomore in vničijo. Kdo li še nikdar ni take vojske, morije in klanja med osami in pridnimi čebelicami opazoval?

„Osír“ ali gnjezdo svoje narejajo si ose iz odglodanih lésnih delcev, katere kaj umetno v neko sivemu papirju-pivniku slično in podobno tvarino sklebijo; ta gnjezda ali „osírji“ so navadno v resnici občudovanja vredni. Različne ose narejajo si tudi svoja gnjezda ali „osírje“ zeló različne po obliki. Male, ali kakor jih ljudstvo sploh imenuje, „divje ose“ naredé si za svoje bivanje samo mali ovalni satek, pritrjen na kratkem peceljčku ob podstrešni zid, kamen, okvir pri oknu ali pa tudi na kak drug zaveten kraj; prave ali kakor pravimo: „hude ose“ obdajo in zadelajo satovje na vse strani z več mehurjem podobnimi okrožki; skoz te okrožke pusté pa na spodnjem koncu ali pa nekoliko ob strani uhodnjo luknjo, kot uhod do satovja in zalege svoje. Ob satovji in med temi okrožki, kar jih k eni in isti družini spada, bivajo ponoči in ob hudem, deževnem vremenu skupaj. Take „osírje“ najdemo med poletjem prav pogostoma na brunih v podstrešji ali pa na drevesnih vejah prilepljeno viseča, kakor tudi v zemlji skrita, do katerih (v zemlji) imajo vse lepo uglajene in zadosta prostorne uhode narejene.

Največji med osami, „sršeni“ namreč, narejajo pa svoja velika in obširna gnjezda najraje v zadosto prostornih dupljinah drevesnih debel; volijo si pa v ta namen tudi kaj pogostoma „valilnice“ škorcev in drugih koristnih ptičev, iz katerih v posledici te velike prijatelje in dobrotnike kmetijstva popolno preženó.

Od mnogobrojnega števila ene in iste kolonije osá, katere so se v enem samem „osírju“ med letom namnožile in prigojile, prezimi le malo številce osásamic; večje število njih pa ob pozni jeseni pogine. Ob prihodnji pomladi zbudé se pa one ose, katere so prezimile, iz zimskega spanja svojega ter prično zopet svoje naravno delo, da si zagotové in ustanové novih družin ali kolonij. Ravno ob tem času nudi se pa nam najugodnejša prilika v pokončevanje teh hudih in malopridnih sovražnic in vničevalek okusnega sadja, grozdja in morilk pridnih čebelic.

*

Te ose-samice, katere ločijo se od svojega navadnega poznejšega zaroda po velikosti svoji, nahajamo posamezne, na lesnih (osobito jelovih) plankah glodati in tvarino za „osírje“ nabirati ali pa na cvetji sladko roso srkati. Pred vsem pa rade obletavajo cvetoče grmiče bodečega in ivanškega grozdjiča. Z vsako ob tem času vničeno in pokončano oso ali sršenom, pokončana in vničena je bila tudi prec v kalu cela družina poznejšega zaroda njihovega, katera bi sicer mogla se v posledici na tisoče pomnožiti in razviti ter nam v povedanih slučajih zopet iz nova veliko občutne škode napraviti in prizadejati.

Ob času pa, ko nam sadje finih sočnih vrst dozorevati prične, da je pred poškodbo po osah obvarujemo, poiskati nam je njihove „osírje“ ter je potem popolno vničiti s tem, da je ali sežgemo, vtopimo ali kakor si bodi z osami vred pokončamo. To moremo pa z najgotovejim vspehom o mraku zvečer doseči, ko so vse ose uže lepo doma skupaj zbrane in nam nobena škodljivka pobegniti ne more Svoj namen v povedanem oziru dosežemo pa tudi precej dobro s tem, da na sadne špalirje, kakor tudi na veje posameznih, na prostem stoječih sadnih dreves po več malih, do nad polovice s „šnopsom“, nekoliko z medom ali pa sladkorjem pomešanim, napolnjenih flašic ali skleničic razobesimo. Ose in sršeni prav rade in v obilnem številu v te flaške lezejo, kjer tudi poginejo. Ko se je pa kaka taka flaška uže preveč z osami in sršeni napolnila, ume se samo ob sebi, da jo je treba sprazniti te nesnage, ter jo z zgoraj omenjeno napravljenim „šnopsom“ zopet pravilno napolniti, da se morejo iz nova te grde škodljivke va-njo z vspehom loviti. To so najložeji in do sedaj najbolj znani pripomočki, s katerimi moremo sitne ose z vspehom pokončevati ter se pred škodo, kakoršno bi nam sicer na en ali drug način napravile, vsaj deloma obvarovati.

Ose so pa tudi pravi simbol hudobnih, opravljivih, obrekljivih in lažnjivih jezikov. Bolje, ko je sadje, bolj in grje ga ose razjedó in zdelajo: bolj ko je človek dandanes v svojem poklicu pošten in vesten, tem bolj ga obirajo strupeni jeziki tako, da ga dostakrat celó do belih kosti oglodajo.

Ni toraj zastonj rék med ljudstvom slovenskim: „Hinavskemu opravljivcu in hudobni lažnjivki teče in giblje strupeni jezik neprestano tako, kot osi zadnji del njeni.“

M. Rant.

Slovenska Matica.

74. odborova seja „Matice Slovenske“

dné 9. oktobra 1886.

(Konec.)

(Za lansko leto je plačalo 1129 letnikov, za letošnje pa 960. Od zadnje odborove seje (12/5.) je pristopilo Matici na novo 65 letnikov, namreč:

1. Dr. Zupanc Franc, c. kr. vladni koncipist in zdravnik v Ljubljani.
2. Hitrek Adolf, spiritual v Studenicah.
3. Lenart Janko, župnik v Tinjah.
4. Strašek Matija, poštar v Rogatci.
5. Lasbaher Josip, učitelj na Črešnovci.
6. Nedeljko Franc, priv. uradnik v Ljubljani.
7. Vrančič Ivan, želez. uradnik v Postojini.
8. Ozbič Franc, cem. tehnik v Celovci.
9. Zadnikar Franc, trgovec v Celovci.
10. Prislan Franc, posestnik v Pavižlah.
11. Oblak Franc, c. kr. poštni oficijal v Beljaku.
12. Oschgan Simon, c. kr. notar v Beljaku.
13. Pavločič Andrej, nač. postaje v Beljaku.
14. Pihač Franc, trgovec v Beljaku.
15. Božič Peter, župnik v Trenti.
16. Hubad Josip, c. kr. gimn. profesor v Kranji.
17. Glaser Ivan, pravnik pri D. M. v Puščavi.
18. Schatz Josip, učitelj pri D. M. v Puščavi.
19. D. G, priv. uradnik v Ljubljani.
20. Lavrič Mihael, trg. poslovodja v Ljubljani.
21. Detelja Karol, trgovec in posestnik v Dobu.
22. Merher Josip, trgovec v Dolenji Vasi.
23. Rotner Josip, c. kr. sodn. pristav v Ribnici.
24. Kokalj Anton, mešč. učitelj v Voitsbergu.
25. Reich Anton, c. kr. blag. oficijal v Gradci.
26. Gregorič Anton, posestnik v Ptuji.
27. Dedič Matej, učitelj v Bočni.
28. Jaunik Gabriel, nadučitelj pri sv. Antonu.
29. Kovač Franc, trgovec v Loži.
30. Kotzbeck Josip, c. kr. notar v Vipavi.
31. Šapla Daniel, posestnik v Šturiji.
32. Krištof Leopold, c. kr. sodn. pristav v Pliberku.
33. Dr. Sommer Josip, župnik v Št. Mihelu.
34. Pipan Anton, kaplan v Koboridu.
35. Bekar Josip, duh. pomočnik v Dolini.
36. Pavša Anton, duhovnik v Prosnidu.
37. Hladnik Ivan, posestnik in trgovec v Dolenjem Logatci.
38. Hladnik Matija, posestnik v Gorenjem Logatci.
39. Knjižnica učiteljska logaškega okraja.
40. Poljšak Josip, župnik v Prvačini.
41. Sedminek Josip, trgovec pri sv. Lenartu.
42. Tominc Blaž, učitelj v Rušah.
43. Vajšelj Franc, učitelj v Hrušici.
44. Suša Josip, župan v Štorjih.
45. Karba Ivan, učitelj pri sv. Križi.
46. Dolžan Jurij, kaplan v Moščenicah.
47. Jezovšek Mihael, odv. koncipijent v Ormoži.
48. Mikl Vekoslav, trgovec v Ormoži.
49. Petrovič Ivan, c. kr. sodnijski pristav pri sv. Lenartu.
50. Rop Josip, posestnik pri sv. Lenartu.
51. Zadravec Štefan, c. kr. poštar pri sv. Lenartu.
52. Farkaš Ivan, učitelj v pok. v Negovi.
53. Jurkovič Martin, kaplan pri sv. Ani.
54. Lašpaher Ivan, žel. sin v Negovi.
55. Mlinarič Ivan, gost. sin pri sv. Trojici.
56. † Ornik Anton, nadučitelj pri sv. Ani.
57. Dr. Suhač Anton, župnik pri sv. Ani.
58. Šturm Alojz, posestnika sin v Ivanjcih.
59. Vreča Milan, učitelj v Negovi.
60. Zorko Miroslav, organist pri sv. Vrbanu.
61. Podboj Anton, c. kr. poštni uradnik v Beljaku.
62. Schiffrer Ivan, c. kr. poštni uradnik v Beljaku.
63. Zavadlal Mihael, c. kr. gimn. prof. v Pazinu.
64. Kranjc Simon, zdravnik pri sv. Vrbanu.
65. Repič Franc, trgovec pri sv. Andrašu.

Ker se nihče ne oglasi več k besedi, zaključi prvosednik sejo ob 7. uri zvečer z dostavkom, da bodi prihodnja seja koncem decembra ali pa začetkom januvarija, med tem časom naj bi pa delovali odseki.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dodatek k 37. listu „Novic“ stran 292. „Trgovinska in obrtna zbornica“ po točki 12.)

III. Gosp. zbornični svetnik M. Pakič poroča o dopisu c. kr. deželne vlade z dné 16. februarja 1886., št. 1875., kateri slôve:

„Pri vis. c. kr. trgovinskem ministerstvu se je sprožilo vprašanje, je-li obrtne pravice pekov obsezajo tudi trgovino z moko in phanjem (grêsom), ali če imajo pravico do te trgovine le trgovci z moko, branjevci, trgovci z živili itd., oziroma peki, če so jo posebej zglasili.

V formalnem oziru bi sicer o tem vprašanji v zmislu §. 36. zakona z dné 15. marca 1883., drž. zak. št. 39 najprej c. kr. deželna vlada imela odločevati za vsak slučaj posebej; ker pa vendar ni le možno, marveč skoro gotovo, da bi se v različnih upravnih okrajih različno rešilo to vprašanje, namerava vis. trgovinsko ministerstvo sporazumno z ministerstvom za notranje zadeve rešiti enakomerno to vprašanje. Zaradi tega se prosi sl. zbornica vsled ukaza vis. c. kr. trgovinskega ministerstva z dné 2. februarija t. l., št. 40.832/ex 1885, naj izvoli izraziti svoje mnenje o istinitih razmerah, kako se zvršuje pekovski obrt sam na sebi in v zvezi s trgovino z moko in phanjem (grêsom) v okraji zborničnem; pri tem naj se meritorično ozira na te točke.

V obrtnopravnem oziru se mora razločevati med onimi peki, kateri so nastopili svoj obrt še, predno je dobil zakon z l. 1859. veljavo, in takimi, kateri so ga nastopili pozneje.

Kar se tiče prve vrste, imajo ti peki po starih določilih tudi še na dalje pravico do trgovine z moko in phanjem (grêsom), ne da bi jim trebalo še to posebej naznaniti.

Gledé radiciranih ali prodavnih pekovskih obrtov je opaziti, da se je v členu VII. zglasilnega patenta k obrtnemu redu samo izreklo, da se realna lastnost teh obrtov ne predrugači. Gledé obsega obrtne pravice pa je vendar s temi obrti tako ravnati, kakor z drugimi.

Pekom pa, kateri so še le za veljave obrtnega reda iz leta 1859. l. ali zakona z dné 15. marca 1883. l. drž. zak. št. 39, zglasili pekovski obrt, se ne more prisojati pravica do trgovine z moko in phanjem (grêsom) brez posebnega zglasila te trgovine, ker imajo po §. 42. obrtnega reda iz l. 1859., katero določilo se s §. 36 gori navedenega zakona ni spremenilo, ti obrtovalci po vsebini obrtnega lista le pravico do izvrševanja pekarije, če se v slednjem oziru ni izvršilo posebno zglasilo te trgovine.

Dolžnost pekov, da zglasijo trgovino z moko in phanjem (grêsom), bi tudi s stališča davkoplačevanja ne imela pomena, ker bi se tudi v tem slučaji davek odmeril od vkupnega obsega vršbe obrta.“

Da bi se to vprašanje zanesljivo rešilo, pričele so se v tej zadevi pozvedbe, katere so pokazale, da niti v glavnem mestu, niti na kmetih peki niso tržili z moko. Phanja pa, v kolikor se more povzeti iz poizvedeb, peki v Kranjski nikdar niso prodajali.

Ker je bila v prejšnjih časih sploh navada, da so peki kupili žito ter iz njega dali mleti moko za pekarijo, zgodilo se je večkrat, da niso porabili vseh vrst moke, toraj so neporabljeno moko, če jim je bilo prično, prodali; kot obrtniki pa se niso nikdar bavili s to trgovino. Tudi odkar velja obrtni red z leta 1859., peki v Kranjski kot obrtniki ne tržijo z moko, in zgodí se toraj zeló redko, da peki prodajajo moko, če pa vendar kateri trži z moko, je zato tudi posebno obdačen.

Da se o obrtni trgovini pekov z moko in phanjem (grêsom) tudi od l. 1860. dalje govoriti ne more, se dá razlagati iz tega, da se peki, kateri so obrt uže pred tem letom izvrševali, navadno niso posluževali te pravice, in je zdaj le še 13 pekov v Kranjski, kateri so si pridobili pravico do pekarije, še predno je stopil v moč zakon z dné 20. decembra l. 1859., drž. zak. št. 227. Radiciranih in prodavnih pekovskih obrtov ni v Kranjski.

Na podlagi tega meni odsek, da so pred l. 1860. peki mogli tudi po obrtnijsko prodajati moko brez posebnega zglasila; pozneje pa je bil samo pridobitni obrtni list mirodajen. Odsek predlaga toraj:

Zbornica naj izvoli v tem smislu izreči svoje mnenje.

Predlog se sprejme.

IV. Gospod zbornični svetnik K. Luckmann poroča o podaljšanji cesarjevič Rudolfove železnice do Trsta. Solnograška trgovinska zbornica je namreč doposlala zbornici prepis prošnje, katero je predložila vis. c. kr, trgovinskemu ministerstvu. V tej prošnji se obrača solnograška trgovinska zbornica do c. kr. trgovinskega ministerstva, naj bi se kolikor možno kmalu visoki poslanski zbornici predložil postavni načrt o napravi direktne železniške zveze od Trsta s cesarjevič Rudolfovo železnico in nje neposrednja zveza čez Ture s kako postajo solnograške gorske železnice v Pongau. Solnograška zbornica se je obrnila do sl. zbornice, naj bi tudi ta vkrenila potrebne korake, da se pospeši uže toliko let kot nujno potrebna naprava te železniške črte.

Gospod župan glavnega mesta Celovec poročil je zbornici, da je mestni odbor celovški vložil pri koroškem deželnem zboru prošnjo zaradi podaljšanja Rudolfove železnice čez Celovec, in ta je sklenil:

1. Deželnemu odboru se naroča, da prosi vis. vlado, naj se gradnja železnice Divača-Loka kolikor možno kmalu postavno zagotoví ter se prične delo, in

2. da se ta železnica od Loke skozi Rožno dolino do Celovca podaljša in se v ta namen zaukažejo tehnična dela, oziroma se dopolnijo.

Dalje se opozarja gospod poročevalec na nujni predlog, katerega je stavil gospod poslanec eksc. baron Schwegel v kranjskem deželnem zboru dne 20. januarja l. 1886., kateri se glasi:

„Z ozirom na rastoče težave, katere se vsled gibanja zdanje trgovinske politike stavijo na pot prometu čez državno mejo po suhem in z ozirom na posebne ovire, katere se stavijo na pot razvoju našega prometa po morju zaradi nedovoljnih zvez naših morskih obali z notranjimi deželami in njih naravnim trgovinskim ozemljem in katere v vnanjem trgovinskem prometu, kateri bi mogel preteče, splošno propadanje kmetijstva vspešno braniti, našo konkurenco občutljivo ovirajo in večkrat preprečijo; z ozirom na to, da bi se tem velikim nedostatkom le s hitrim dogradenjem druge primerne in kratke direktne zveze od Trsta s severo-zapadom države in z deželami srednje Evrope sploh vspešno moglo v okom priti in da bi se sklepom péage-pogodbe za progo Ljubljana-Divače zdanjemu položaju položaju in zadostni zvezi ravno tako malo moglo ugoditi, kakor se ne more iz druzih vzrokov pač nič več ozirati na novo gradnjo Predelske železnice, in z ozirom na to, da sme pričakovati, da se bode na te prometno-politične želje in potrebe, katere so opetovano povdarjale planinske dežele, kakor tudi Trst in Istra in katerih velika in splošna korist za državo se je priznavala tudi od druge strani, — ozirala c. kr. vlada, kakor tudi zakonodavni faktorji, naroča se deželnemu odboru: naj te nazore in želje deželnega zbora vojvodine kranjske naznani visoki vladi in jo v imenu zastopnikov te dežele prosi: Prične naj se resno misliti na dogradenje Rudolfove železnice s kratko in direktno zvezo od Trsta s severo-zapadnimi deželami države in v ta namen naj se storijo potrebni koraki, da se proga Trst-Herpelje-Divača čez ta slednji kraj in čez Razdrto in do Loke podaljša, potem od pripravnega kraja Rudolfove železnice, morda od Kranja čez Tržič in čez Ljubelj, napravi zveza s Celovcem in konečno naj se okrajša obstoječa proga z zvezo čez Ture med Thalheimom in Rottenmannom.“

Opirajoč se na to utemeljitev nj. ekscelence barona Schwegelna predlaga gosp. poročevalec:

„Slavna zbornica naj izreče svoje soglasje s sklepom kranjskega deželnega zbora ter naj v tem smislu stavi prošnjo do vis. trgovinskega ministerstva.“

Predlog se sprejme jednoglasno.

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

(Dalje.)

Poglejmo sedaj na desnico, kaj ona dela.

Desnica čuti, da so razmere naše enako notranje kot vnanje prav resne in s tem položajem računa. Ne gledé na vlado obrnila se je tedaj do najtežjega dela do pogodbe z Ogersko; odseki začeli so delati, in kakor se je nadjati, dognani bodo v osekih v treh tednih vsi predmeti. — Desnica vé, da bo s te odpravljena največja notranjih težav, zavolj tega hoče jo dognati pred vsemi drugimi. Jeli bo to sedanji vladi na korist ali ne, to ne pomenja mnogo, ker sta pogodba in vlada reči vsaka za-se.

Vse drugo prizadevanje večine pa se obrača na to, da se med seboj ožje zveže, ker le tako je tudi obstanek njen zagotovljen. V ta namen je dognati in se doganja, kaj hoče večina, po katerih sredstvih in v čem so vsi deli večine drug za druzega v soglasji. To bistveno vprašanje rešuje se v posebnih nejavnih obravnavah. Pa tudi družbensko bližajo se različni deli desnice drug drugemu. Kar se še nikdar ni zgodilo, od kedar ima sedanja večina v rokah krmilo državnega zbora, zgodilo se je minuli četrtek, ko so se sešli poljski, češki, Hohenwartov in Lichtensteinov klub v skupni shod.

Navzočih bilo je v Breitovem hotelu za državno zbornico nad 130 desničarjev, kar jih ni došlo, jih večinoma ni bilo v Beču, ali pa so bili bolni in zadržani. V shodu veljala je samo ena zapoved, da se tovariši z enega kluba niso smeli vsesti skupaj, s tem doseglo se je, da so prišli v ožjo dotiko desničarji, ki sicer v to nimajo prilike. — Taki shodi bodo se ponavljali in nadejati se je, da ostanejo stalni, tako, da bo vsakemu desničarju znano, kje gotovi dan v tednu more sniti se s tovariši svojimi. — Ako to obvelja, podučijo se poslanci o potrebah in težnjah druzih krajev države, delovanje postane bolj zavestno in ako se desnica tako ožje sklene v nji vsak poznajoč potrebe druzega, potem ne bo več krhanja, potem ne bo več prostora med desnico za šuntarje in rogovileže, kakor so zadnje dve leti se zalegli med njo tako, da je bil zadnji čas, pokazati jim vrata.

Koliko časa ima trajati sedanje zborovanje, še ni gotovo, toliko pa je dogovorjeno, da se delegaciji snidejo dne 4. novembra. Pred tem dnevom pa bo državno zborovanje pretrgano, kedar bode posel dognan, katerega ima izrekoma v odsekih za pogodbo in pa po izvršenih volitvah v delegacije, kar je vse lahko mogoče teden pred začetkom delegacij, ako v odsekih za pogodbo ne nastanejo nepričakovane zapreke.

Gledé stanja in vedenja vlade sedaj ni mnogo opomniti, na to pa kaže vse, da ministra Dunajevski in Pražak, katera levičarji uže mnogo let odstavljajo, še nočeta vstreči vroči želji svojih nasprotnikov, temveč ostaneta še dalje pri vladi, akoravno levici nepriljubljena. — Minister Gautsch dan za dnevom zgublja prijateljev, osornost in napetost njegova mu tudi ne bodete pripomogli k priljubljenosti.

Naši dopisi.

Z Dunaja 18. okt. (*Državni zbor, jezikovni odsek in odsek za pogodbo z Ogersko.*) Delovanje državnega zbora samega v tem zasedanji ni in ne bo pomenljivo, ker ne pride na vrsto skoraj noben pomenljiv predmet. Vkljub temu pa se godijo pomenljive reči, katere z ojstrimi črtami značijo sedanji položaj. Taka dogodba je zadnja naredba pravosodnega ministra barona Pražaka zarad češčine pri nadsodniji praški, kateri je pritrdilo — kar je ravno pomenljivo vse ministerstvo. To je vsaj nekaj znamenja, da sedanja vlada še zmiraj stoji na svojem prostem programu, akoravno ga sila počasi in rahlo izvršuje. Naravno je, da levica, ki je vse minulo leto toliko sanjarila o razpadu desnice in o približavanji med vlado in nemško-avstrijskim klubom — in preslišala one nareredbe, temveč v interpelaciji in v jezikovnem odseku zopet pričela krvavo vojsko zoper sedanjo vlado, ki povsod dela na škodo nemške narodnosti.

Razprava v jezikovnem odseku bila je prezanimiva, da bi iz nje ne naglasil poglavitnih izjav: Levica je zahtevala, da se odsek skliče samo zato, da svojo nevoljo zoper vlado izreče zavolj omenjene naredbe, naravno je tedaj, da levičarji z veliko-nemškim Lienbacherjem vred ni celo nič govorila o jezikovnem predlogu Scharschmidovem, ampak izključno o novi ministerski naredbi. Pri tem razgovoru odlikoval se je Lienbacher bolj kot vsi „rojeni“ levičarji v nasprotovanji zoper vlado, ker je z navideznim strokovnjaštvom skušal dokazati nepostavnost ministerske naredbe. Prav negnjusno je videti, da še celó v imenu Lichtensteinovega kluba, ki ga je v ta odsek izvolil, še zdaj veliki zvonec nosi solnograška frfulja v vseh najpomenljivejših odsekih.

Izned levičarjev govorili so: Plener, Scharschmid, Lienbacher, Herbst in Sturm, izmed desnice pa: Zeithammer, Rieger, Rih. grof Clam.

Minister Pražak je odločno in stvarno zavrnil očitanje levičarjev izrekom Lienbacherjevo, sklical se je pa po pravici in v splošno zadostenje, da je bivši minister Herbst prav tako naredbo izdal za Galicijo ter jo s prav takimi razlogi utemeljeval, kot sedanja vlada svojo.

Pomenljiv je bil pa odgovor ministra Taaffeja na vprašanje levičarjev: kako stoji vlada nasproti predlogu Scharschmidovemu? Minister Taaffe je odgovoril: Da se je uže izrekel v imenu vlade, da je pripravljena vdeležiti se posvetovanja o predlogu Scharschmidovem, pa naglašal je tudi uže pri prvem branji, da se mora vlada držati svoje izvrševalne pravice, da sama vredi službeni jezik (Regelung der Dienstsprache). Vlada prizna potrebo, da mora nemščina v Avstriji imeti posebno stanje kot posredovalni in oni jezik, katerega razume največ ljudi v Avstriji.

Zato se vlada v takih stvaréh ne bo nikdar stavila na enostransko narodno stališče, temveč bo zmiraj pred očmi imela potrebo dežel. — Češčina kot službeni jezik ne bo dobila onega mesta, kakoršno ima polščina v Galiciji, ker so razmere na Češkem vse drugače; izreči morem, da razmere na Češkem sedaj niso take, da bi se mogla tam uvesti taka naredba kot ona iz leta 1869. — Ako se je reklo, da se Avstrija oškoduje, ako se nemščina ne uvede povsod in povsod, tedaj rečem, nemščina mora imeti posebno stališče, ker je svetovni jezik, ker je prometni in posredovalni jezik, toda ne smelo bi se ji dajati umetno stališče, katerega ne potrebuje, ker je dosti močna in po vsem svetu razširjena.

Po predlogu Scharschmidovem bi nemščina ne bila jezik države, ker je več dežel izvzetih. Oni, ki nemški državni jezik hočejo, naj po dovršeni specijalni razpravi presodijo, jeli potem nemščina res državni jezik, ali pa ji, da diplomatično govorim, pristaja samo naslov in značaj državnega jezika.

Odsek za pogodbo z Ogersko razpravljal je minulo soboto o poročilu pododseka za podaljšanje carinske in trgovinske pogodbe. Razprava bila je sicer zanimiva, pa ne posebno živahna, zato, ker pri tem predmetu ni ravno mnogo različnosti mnenja. Dognala se je v tej seji splošna razprava, katere so se vdeležili poslanci Javorski, pročevalec Sochor, Chlumecky, ki je hotel, da mu vlada pové, ali je mnenja, da so posamezni predlogi pogodbe v notranji zvezi, in kaj hoče storiti, ako Ogerska carinsko pogodbo odpové. Potem je obširno in primeroma stvarno govoril Neuwirt. Za njim odgovoril je minister Dunajevski, da so carinska in trgovinska pogodba podaljšanje bankinega privilegija in pa določitev kvot gotovo v tesni notranji zvezi, ne tako pa davek za sladkor in carinska tarifa. Carinsko pogodbo bo Ogerska sicer brž čas odpovedala zato, da varuje svoje pravno stališče, ker je pa vkljub temu pogajanje z Ogersko gotovo, zato odpoved nima stvarnega pomena. — Za ministrom govorila sta še dr. Rieger in Zeithammer pa poročevalec, po tem se je sklenila splošna razprava.

Danes — v ponedeljek — nadaljevala se je nadrobna razprava ravno tega predmeta. Udje odseka izrekoma levičarji poprašavali so pri tej priliki vlado izrekoma mnogo gledé odpravljanja pristaniša tržaškega, katero je odločeno za 31. dan decembra leta 1889. Sprememb se pri tej razpravi ni sklenilo.

Včeraj se je tukaj uradno priznal prvi slučaj kolere na Dunaji. Umrl je za njo višji železniški zdravnik Schmid, ki je prišel z Budim-Pešta, tam je zadnje dni bolezen postala precej huda, ker oboleva jih po 40 do 50, umira pa do 20 oseb na dan.

Iz vipavske doline 3. okt. (Izv. dopis. *) Trgatev je po celi vipavski dolini zlo pri kraji. Pridelek je gledé množine kaj neenak. Okolo Lozic, Št. Vida, Planine pridelalo se je dosti vina, sicer pa le malo. Gledé dobrote je pa pridelek sploh dober, proti vsemu pričakovanju dober. Peronospora se nam je sicer vedno ponujala, da silila, vendar jej pa gotovo vreme nič kaj ugajalo ni, kajti po njej na dobroti vina sem ter tje provzročena škoda je izginljiva v pravem pomenu besede. Kar se zamore še s posebnim veseljem zabiležiti, je to, da je stara trtna bolezen, da je tako zvana grozdna plesnoba ali glivica „oidium tucheri“ letos skoro popolnoma izginila. Tako zdravega mladega lesa, kakor ga imamo letos na trtah, že zdavno zdavno imeli nismo, in opravičeno je popolnoma upanje, da bode te najstarejše hude trtorejske šibe božje vendar le enkrat konec.

Kar je pa z ozirom na tolikoletne zaporedne slabe vinske letine in z ozirom na po teh provzročeno splošno kmetijsko bêdo v vipavski dolini obžalovanja vredno je to, da nima mošt, v primeri k svoji dobroti, skoro nikake cene. Od 12 do 14 forintov se udobi hektoliter! Pač mrtva cena tako dobremu blagu. Zato je pa pričakovati, da bode tim več kupcev v dolino, in da se bode vsled konkurence cena kaj povzdignila.

Sicer pa imamo letos Vipavci še precej dobro leletino. Žita so bila dobra, sena sicer le srednja reč, več pa otave in detelje, in kar je poglavito, spravilo se je skoro vse, le malo je dež ugonobil. Fižola, krompirja, turšice vsega pridelalo se je dovolj, žalibog, da je krompirja jako dosti segnjilo. Ajdo je burja popolnoma uničila, pesa, repa, zelje kaže prav dobro.

R. D.

*) Za poslednjo številko prepozno došlo. Vred.

Iz Ljubljane. — **Volitve v delegacijo** vršile so se v zbornici poslancev minulo soboto večer. Nemci iz Češke niso hoteli sprejeti kompromisne ponudbe čeških poslancev, zato volili so ti same Čehe in med njimi enega z Moravske. Moravski Nemci in Čehi pa so se porazumeli tako, da so izmed 4 delegatov volili 3 Nemce in 1 Čeha (dr. Meznika), akoravno je razmera med Čehi in Nemci na Moravskem prav nasprotna. Poljski poslanci volili so naravno samo svoje pristaše; šlezki volili so Nemca liberalca, enako Niže-Avstrijci, Korošci, Štajerci in Solnogradčani, ki so volili pristaše levičarske, Solnograška izrekoma Lienbacherja, ker je on peti nasproti dvema konservativnima in dvema liberalnima zastopnikoma. Štajerski konservativci in slovenski poslanci se volitev niso vdeležili. Za Kranjsko izvoljen je dr. Poklukar za delegata, kanonik Klun za namestnika. Volitve te vdeležili so se samo poslanci grof Hohenwart, Klun, Pfeifer, dr. Poklukar in Šuklje. Knez Windisch-Grätz bil je zadržan vdeležiti se seje. Nasprotnika Schwegel in Taufferer se nista vdeležila volitve, enako pa se v zbornici navzoči poslanec Hren volitve ni vdeležil, zakaj ne, nam ni znano.

Za Gorico voljen je vsled dogovora letos grof Coronini, za Istro Milevoj, za Dalmacijo, kjer volijo sami desničarji, Klaić, za Tirolsko konservativec dr. Katrein in Lah dr. Lorenzoni, za Gorenje-Avstrijsko pa dva konservativca, grof Brandis in Dobelhammer, za Predarelsko pa dr. Oelz.

— **V deputacijo za določitev deležev za skupne potrebščine (Quoten-Deputation)** izvolila je minulo soboto zbornica poslancev sledečih 10 udov, katerih 7 spada k desnici, 3 pa k levici: knez Lichtenstein, dr. Poklukar, Bukovinec Lupul, Poljaka vit. Javorski in dr. Czerkavski, Čeha dr. Mattuš in dr. Kaizl, pa levičarji Plener, Sturm in Menger. Gosposka zbornica v to deputacijo 5 udov. Prav tako deputacijo pa voli Ogerska.

— **Zopet dovoljeni somnji.** Okrajno glavarstvo v Postojni je za ta okraj dne 16. avgusta t. l. zavoljo nevarnosti kolere prepovedane somnje, sedaj naprej dovolili.

— **Novopopravljene in olepšano cerkev v Ljubljani,** katero je domači slikar Jurij Šubic okinčal z lepimi slikama, blagoslovil je minulo nedeljo gospod knezoškof dr. Misija s primerno slovesnostjo in obilno vdeležbo občinstva.

— **Za predsedniškega tajnika** c. kr. deželne vlade kranjske imenovan je dr. Andrej grof Schaffgotsch na mesto na Dunaj v ministerstvo notranjih zadev pozvanega dosedanjega tajnika grofa Hen Attems-a. Značajnost in uradniška spretnost novoimenovanega gosp. tajnika se sploh pohvalno priznava.

— **O nasledniku škofa koroškega** koroški Nemci in drugi liberalci posebno na Štajerskem uže poskušajo vsakovrstna sredstva, da bi spravili na tamošnji škofovski sedež moža, ki bi jih ne motil pri njihovem velikonemškem in protiverskem delovanji. — Zadnje dni čuli in čitali smo celó žuganje, da bodo Korošci prestopili k starokatolicizmu, ako ne dobé Nemcem prijaznega škofa. — Mi upamo, da vkljub takemu kričanju dobimo krščansko-odločnega, konservativnega in enako Nemcem kot Slovencem pravičnega, obeh teh jezikov zmožnega škofa.

Upamo, da poleg teh lastnosti za prihodnega škofa ne bo zapreka, jeli rojen Slovenec ali Nemec.

— **Diploma častnega meščanstva ljubljanskega** izročila se je minulo nedeljo gospodu župniku šentjakobske fare J. Rozmanu. Častitamo!

— **Kolera na Kranjskem** se je prikazala zadnji čas v črnomaljskem okraji, kjer je obolelo 5 oseb, enako je tudi v logaškem okraju obolela ena oseba. Na Igu med prisiljenci obolelo je dosedaj 15 oseb, izmed katerih jih je 5 umrlo. — Zdravniška preiskava v Ljubljani umrlega železniškega sluge Bastolca je pokazala, da ni umrl za kolero.

— **Kmetijsko potovalno predavanje v Boštanji** ima tajnik c. kr. kmetijske družbe gospod Gustav Pirc v nedeljo 24. t. m. popoludne po službi božji.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Misliti je, da cesar še sedaj biva na Dunaji, akoravno se je odločno pripovedovalo, da se uže 15. t. m. odpelje v Gödölö zato, ker je zadnji čas v Budim-Peštu, pa tudi po druzih krajih Ogerske kolera precej hujše razsajala in nikakoršne sile ni, da bi cesar zamenjal zdravo bivališče za vsaj sumljivo. — V odseku za pogodbo z Ogersko padli so nekateri odborniki po gospodarstvu Lloydove parniške družbe kot sršeni. Ta družba ima za državo preskrbovati prevažanje pošte na oddaljene inostranske kraje ter je tudi dolžna na korist naše trgovine redno pomorsko zvezo z brodovi preskrbovati po storjenih dogovorih in pogodbah. Za to dobi družba dva in pol milijona državne podpore. — V odseku pa se je Lloydu čitalo, da napak sostavlja svoje račune, da njihovi brodovi vozijo najpočasneje in da zahteva Lloyd najvišjo vožninó. Temu očitanju ugovarjal je deloma tržaški poslanec Vucetič, ki je ob enem ud upravnega sveta Lloydovega. Nadrobna razprava o podaljšanji carinske in trgovinske pogodbe z Ogersko se v ponedeljek ni dognala, temveč se pred ko ne dožene danes.

Ko je kolovodja zmernejše nemško-liberalne stranke v zbornici Chlumecky minuli teden zahtevaje, da se snide jezikovni odsek, iz novega vladi napovedal vojsko, smatrali smo takoj za gotovo znamenje zboljšanega položaja za državno-zborsko večino, ker po tej dogodbi postalo je jasno, da vlada in levica nimate nikakoršnega dogovora gledé prihodnosti, da je bilo vse pisarjenje in govoričenje, kakoršno smo nahajali minulo poletje v levičarskih časnikih brez vsake druge podlage razun želje levičarjev gole sanjarije. Da je tako in da so levičarjem z novega vse nade splavale po vodi, to izreka brez ovinkov njihovo lastno glasilo „Montagszeitung“.

Zadnje tri dni pa, namreč od nedelje naprej pa so se umaknile vse druge novice, samo na sebi mali dogodbi na Dunaji namreč, prvemu slučaju kolere. Povsod čul se je tisti glas: kolero imamo! in koliko pomenja tak krik v mestu, katero ima v svojem ozidji nad milijon ljudi, si je lahko misliti. — Za prvi trenutek opazuje se strah, temu sledi pozornost, kaj bo dalje, potem nastanejo govorice, ki nasprotujejo uradnim naznanilom, in ako se nekoliko potrjuje širjenje bolezni, takoj nastanejo nasledki velikanski. — Prva žrtva kolere je nek dr. Schmid, uradni načelnik ogersko-avstr. državne železnice, ki se je bolan pripeljal z Budim-Pešta, se naselil v hotelu Zillinger v predmestji Wieden; s hotela pripeljali so hujše bolnega v bolnišnico, kjer so ga previdéli s sv. sakramenti, in kjer je v nedeljo jutro umrl krog $^1/_2$5. Ker je bil umrli sam zdravnik, neoženjen, 44 let star, sodi se, da je bil premalo pazljiv in da je med bolniki na Ogerskem nalezel bolezen. — Do ponedeljka zvečer 9. ure ni se zdravstvenim komisijam, ki so vedno pripravljene pomagati, oglasil noben nov slučaj. — V hotelu, kjer je bolnik bival nekaj ur, sežgali so vse perilo, posteljno opravo brez izjeme, ves hotel so prekadili, ono sobo, kjer je bolnik bival, pa še posebej ter jo potem uradno zaprli za 8 dni. — V novič čujejo se glasovi po dobri pitni vodi. Vodovod stane nad 20 milijonov in vendar uže več mesecev sem ne zadostuje voda, katero v vodovod trombajo parni stroji pri Pečah, ampak trombati morajo vodo tudi iz potoka Švarca pri Gloknicah.

V včerajšnji seji državnega zbora rešila se je dokonečno tudi v tretjem branji postava o pridobninskem in dohodninskem davku od železnic, ki so v državnem oskrbovanji. Po te postavi rešile so se še druge, manje točke dneznega reda. Za sredo napovedana je seja odseka za pogodbo z Ogersko, za petek večer sklican je zopet jezikovni odsek. Med tem posvetujejo se tudi klubi in v petek je javna seja.

V četrtek večer snidejo se drugič 4 klubi desnice v dvorani Brestove restavracije v skupnem shodu.

Olomuc. — Tukajšnji kardinal grof Fürstenberg praznoval je petdesetletnico svojega mašništva. Jubilant je prejel od vseh strani čestitke, v prvi vrsti čestitanje cesarjevo, ki z laskovimi besedami hvali dosedanjo delovanje kardinalovo rekoč, da se tudi on pridružuje molitvam na blagor njegov in nadškofijstva olomuškega. Pri svečanosti navzoči so bili papežev nuncij Vannutelli, nadškof Gangelbauer in grof Schönborn, dalje škof brnski dr. Bauer, ces. namestnik moravski grof Schönborn, dež. predsednik šlezki grof Merveldt, dež. glavar grof Vetter in vse moravsko-češke plemeniške rodbine, na pr. Fürstenberg, Pallavičini, Trautmannsdorf, Paar itd.

Bolgarska. — Kakor se kaže, dali ste Avstrija in Nemška Rusiji dovoljenje, da se sme za vedno odkrižati Battenberga in na bolgarski prestol posaditi osobo, katera ji bo všeč. To je menda sedaj jedro trocarskega dogovora in tudi Angleži so tega mnenja, ker njihovi listi pišejo, „da sme Rusija z Bolgarijo vse storiti, le podvreči si je ne sme!“ — Kaulbars je Rusom na Bolgarskem vse pokvaril, če tudi je bilo njegovo poslanstvo na Bolgarsko po mnenji ruskih listov opravičeno.

Žitna cena

v Ljubljani 16. oktobra 1886.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 66 kr. — banaške 7 gold. 67 kr. — turšice 4 gold. 71 kr. — soršice 6 gold. 80 kr. — rži 4 gold. 22 kr. — ječmena 4 gold. 6 kr. — prosa 4 gold. 71 kr. — ajde 4 gold. 6 kr. — ovsa 2 gold. 76 kr. — Krompir 2 gold. 50 kr. 100 kilogramov.

V Kranji 18. oktobra.

Hektoliter: Pšenica 6 gld. 82 kr. — Rrž 5 gold. 69 kr. — Oves 2 gold. 92 kr. — Turšica 5 gold. 36 kr. — Ječmen 4 gld. 80 kr. — Ajda 5 gld. 20 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gld. 80 kr. — Seno 2 gld. 10 kr. — Špeh 1 kilogr. 56 kr.

Odgovorni vrednik: **Gustav Pirc.** — Tisk in založba: **J. Blaznikovi nasledniki** v Ljubljani.